

Enhed
Kommunaløkonomi

Dato
29-08-2014

Orientering til kommuner om kriterier og hensyn ved fordeling af særtilskud efter § 16 for 2015

1. Indledning

Efter § 16 i Lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner yder Økonomi- og Indenrigsministeren årligt tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner efter konkrete ansøgninger. En del af puljen anvendes dog til de tidligere indgåede udviklingsaftaler og nye udviklingspartnerskaber.

I alt 54 kommuner har for 2015 søgt om tilskud i henhold til § 16 i omtalte lov. 26 kommuner har fået tildelt særtilskud efter § 16 på i alt 265 mio. kr. Derudover har Langeland og Morsø Kommune udviklingspartnerskaber på i alt 44 mio. kr.

I *afsnit 2* redegøres der nærmere for lovgrundlaget for særtilskudpuljen for vanskeligt stillede kommuner.

I *afsnit 3* redegøres for den nærmere konkretisering af de kriterier, der er lagt til grund for vurderingen.

I *afsnit 4* findes en omtale af de hensyn, som ministeriet i øvrigt har inddraget i sin vurdering.

I *afsnit 5* konkluderes vedrørende fordeling af tilskud.

2. Særtilskudpuljen for 2015

Det fremgår af lov om kommunal udligning og generelle tilskud, at puljen er på i alt 300 mio. kr. i 2015. Puljen er dermed nedsat med 100 mio. kr. i forhold til sidste år, hvilket skal ses i sammenhæng med, at kommunerne i år har fået et ekstraordinært likviditetstilskud på 3 mia. kr., hvoraf 1 mia. kr. målrettes kommuner med størst behov.

I tilknytning til tilskudsudmeldingen ultimo juni måned har ministeriet skrevet ud til kommunerne og på et overordnet niveau gjort rede for de forhold, der bl.a. ville blive lagt vægt på ved fordelingen af rammen. Det fremgår af brevet, at der ved vurderingen af kommunernes ansøgninger vil blive lagt vægt på bl.a. følgende hovedkriterier:

- Demografiske udfordringer
- Aktuelle økonomiske udfordringer
- Vedvarende økonomiske udfordringer

- Særlig lav udvikling i enhedsudgifterne på kernevelfærdsområderne (dagpasning-, folkeskole- og ældreområdet) samt anlæg

Hovedkriterierne har - ud fra forskellige vinkler - det formål at pege på nogle særlige udfordringer, som kan medføre et pres for supplerende ekstern finansiering i kommuner, og særtilskudsfordelingen skal således ses som et supplement til det generelle tilskuds- og udligningssystem.

3. Konkretisering af kriterier

3.1. Kommuner med demografiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på de økonomiske udfordringer hos kommuner, der er præget af befolkningsfald, eller som har haft en betydelig befolkningsfremgang de seneste år.

Som underliggende kriterier for kommunernes opfyldelse af dette hovedkriterium indgår beskatningsgrundlaget for 2015, vækst i andel 0-16 årige og 70+ årige eller større fald i andelen 0-16 årige fra 2012 til 2014, andel af 80+ årige i 2014 samt beskæftigelsesfrekvensen i 2013.

Kriterierne fremgår i skematisk form af nedenstående tabel:

Tabel 1: Kommuner med demografiske udfordringer

Kriterier

1. Fald i befolkningstal 2007-2014
2. Større fald i befolkningstal 2007-2014
eller
høj vækst i befolkningstal 2012-2014
3. Lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2015 (statsgaranti)
4. Vækst i andel 0-16-årige og 70+årige 2012-2014
eller
større fald i andel 0-16 årige 2012-2014
5. Høj andel 80+årige i 2014
6. Lav beskæftigelsesfrekvens i 2013

3.2. Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på kommunens mere øjeblikkelige økonomiske udfordringer.

Som underliggende kriterier indgår likviditeten (opgjort efter kassekreditreglen) i 2. kvartal 2014, den driftsmæssige balance i 2014 ifølge budgettet, ledigheden i 2013 samt de skattefinansierede bruttoanlægsudgifter 2009-2013.

Tabel 2: Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Kriterier

1. Lav gennemsnitlig likviditet pr. indbygger i 2.kvartal 2014
2. Særlig lav gennemsnitlig likviditet pr. indbygger i 2.kvartal 2014
3. Svag driftsbalance pr. indbygger i 2014
4. Høj ledighed i 2013
5. Lave skattefinansierede bruttoanlægsudgifter pr. indb. 2009-2013
6. Særlig lave skattefinansierede bruttoanlægsudgifter pr. indb. 2009-2013

3.3. Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

En række kommuner er præget af økonomiske udfordringer, som må vurderes at være af mere vedvarende karakter.

Udfordringerne understreges af særligt høje overførselsudgifter, udgifter til førtidspension, udgifter vedr. anbringelse af børn og unge, et lavt beskatningsgrundlag som antages kan være medvirkende til højt beskatningsniveau, ligesom skat/serviceforholdet kan være en indikator for kommunens vedvarende udfordringer.

Som underliggende kriterier indgår høje overførselsudgifter samt udgifter til førtidspension ud fra regnskab 2013, høje udgifter vedr. anbringelse af børn og unge, et lavt beskatningsgrundlag i 2015 og et højt beskatningsniveau i 2014 samt skat/serviceforholdet.

Tabel 3: Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

Kriterier

1. Lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2015 (statsgaranti)
2. Højt beskatningsniveau i 2014
3. Højt skat/serviceforhold i 2013
4. Høje udgifter til overførsler pr. 17-66 årige i 2013
5. Høje udgifter vedr. anbringelse af børn og unge pr. 0-17 årige i 2013
6. Høje udgifter til førtidspension pr. 17-64 årige i 2013

3.4. Kommuner med lav udgiftsvækst på kernevelfærdsområderne og lave anlægsudgifter

Som underliggende kriterier indgår den enkelte kommunes udgiftsudvikling på dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet i perioden 2011-2013. Desuden indgår anlægsniveauet på kvalitetsfundsområderne 2011-2013 samt beskatningsniveauet 2014.

Nogle kommuner kan have særlige udfordringer i forhold til at sikre ressourcer til kernevelfærdsområderne (dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet) samt anlægsinvesteringer på kvalitetsfundsområderne også selvom udgifterne på de omtalte områder

allerede lå lavt. Såfremt kommunen også har et højt beskatningsniveau, vurderes dette som en yderligere udfordring.

Tabel 4: Kommuner med lav udgiftsvækst på kernevelfærdsområderne og lave anlægsudgifter

Kriterier
1. Udvikling i nettoudgifter til børnepasning pr. 0-10-årig 2011-2013 og lave udgifter på området i 2011
2. Udvikling i nettoudgifter til folkeskolen pr. 7-16-årig 2011-2013 og lave udgifter på området i 2011
3. Udvikling i nettoudgifter til ældreområdet pr. 65+årig 2011-2013 og lave udgifter på området i 2011
4. Lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger på kvalitetsfundsområderne 2011-2013
5. Særlig lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger på kvalitetsfundsområderne 2011-2013
6. Højt beskatningsniveau 2014

4. Hensyn i øvrigt

Udover de ovenfor beskrevne fire kommunegrupper (med kommuner der opfylder et hovedkriterium) inddrages foruden kommunernes ansøgninger og kommunernes størrelse en række øvrige forhold og økonomiske nøgletal ved fordelingen af tilskud efter § 16, herunder hvordan kommunen påvirkes af større finansieringsomlægninger og efterreguleringer mv. Indtægter fra det ekstraordinære likviditetstilskud for 2015 er også taget i betragtning.

5. Konklusion vedrørende fordeling af tilskud

Tilskud fordeles til de kommuner, der opfylder et vist antal af kriterierne i de fire kategorier nævnt i afsnit 3.1.-3.4. I fastsættelsen af beløb indgår antallet af opfyldte kriterier, eventuelle hensyn nævnt i afsnit 4 samt ansøgningen fra kommunen.